

Мельник Ярослав Андрійович,
здобувач 4 курсу (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 022 Дизайн,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна
Науковий керівник – **Максимчук А. П.,**
старший викладач кафедри образотворчого мистецтва,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

АВТОРСЬКИЙ АРТБУК ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛЬНОГО СТОРІТЕЛІНГУ

На етапі розвитку людства у сучасному світі інформаційної взаємодії візуальна комунікація стала одним із ключових способів передачі змісту й емоційного впливу на суспільство. Завдяки стрімкому розвитку цифрових технологій і мультимедіа відбулися суттєві зміни в когнітивному сприйнятті: візуальні образи здатні швидше й ефективніше засвоюватися аудиторією порівняно з текстовою інформацією. Спираючись на це, провідним методом передачі візуальної інформації став «сторітелінг» – це метод створення оповіді за допомогою художніх засобів, таких, як композиція, колірна палітра та символи, метою якого є максимальна передача атмосфери твору чи історії через візуалізацію, тим самим не порушувати початкову задумку автора. Цей підхід дозволяє не лише передавати дані, а й формувати цілісне емоційне та змістове середовище, яке активно застосовується у сфері дизайну, реклами, кіноіндустрії та геймдизайну. Серед найбільш виразних і популярних форм візуального сторітелінгу особливе місце займає артбук [3].

В умовах мистецької сучасності теорія сторітелінгу базується на ідеї Вальтера Фішера, який є автором наративної парадигми комунікації. Особливість у тому, що він замість традиційного раціоналістичного підходу, який зображає людину як істоту, що ухвалює рішення винятково на основі логіки та фактів, запропонував інший погляд – назвав людину «*homo narrans*», тобто істотою, яка розмірковує через історії. Цей підхід доводить нам, що сприйняття світу й формування ідей людьми здебільшого ґрунтуються на візуальному сприйнятті. Саме воно допомагає структурувати досвід, надавати йому сенсу і створювати інтерпретації реальності [2, с. 42].

Візуальний сторітелінг – це не лише уміння передати історію через зображення, відео чи графічні елементи - це мистецтво вираження почуттів, емоцій, ідей та цінностей за допомогою візуальної мови та образів, які в сучасному світі набувають все більш актуального характеру.

У сучасному суспільстві поняття «артбук» має цілий спектр трактувань, наприклад «художнє видання», «книга художника». Він унікальний тим, що не базується на традиційній структурі, використовує складні дизайнерські рішення та різнопланові мистецькі техніки. Під час формування таких робіт важливий акцент ставиться на розробці зображень, які переважають над текстом, а сама історія та робота стає актуальним продуктом високої поліграфічної майстерності, слугуючи платформою для сміливих і новаторських видавничих експериментів [1, с. 329].

Це специфічний тип видання, який об'єднує художню цінність, авторську концепцію й складні дизайнерські реалізації та планування. На відміну від стандартних книг, артбук акцентує увагу на візуальній складовій, де кожен графічний елемент відіграє роль у розкритті ключової ідеї проєкту. Авторський артбук постає як унікальна синтетична форма мистецтва, де книга перестає бути просто носієм інформації та перетворюється на цілісний об'єкт, у якому кожен елемент працює на розповідь. Цей формат дає авторам можливість не просто показати ілюстративний матеріал, а створити складні візуальні світи, глибше розкрити внутрішній світ персонажів і сформувати унікальну атмосферу твору.

На думку В. Бекар, артбуки поділяються на різні категорії, серед яких: тревелбуки, смешбуки, софтбуки, джанбуки, скетчбуки-альбом, дрімбук, кукбук. Вони відрізняються необхідністю особистості мати це тут і зараз, тематичною наповненістю, атмосферою, емоціями, які варто передати читачеві під час споглядання [1, с. 331–332].

Візуальне сприйняття ілюстрацій у контексті артбуку ґрунтується на здатності людського мозку миттєво зчитувати емоційні та смислові коди ще до того, як свідомість почне аналізувати деталі. Первинним фактором тут виступає силует і загальна композиційна маса: око підсвідомо шукає знайомі структури, і те, як автор розташовує об'єкти на аркуші, диктує настрій усієї сцени. Наприклад, домінування вертикальних ліній може викликати відчуття піднесеності або напруги, тоді як горизонталі зазвичай асоціюються зі спокоєм і стабільністю.

Велику роль у сприйнятті грає колористика, яка працює як прямий канал зв'язку з підсвідомістю особистості. Колір в ілюстрації не просто розфарбовує об'єкти, він створює температурний і психологічний контекст. Контрастні поєднання змушують глядача концентрувати увагу на конкретних деталях, тоді як зближена колірна гама занурює у певний емоційний стан, «нав'язуючи» відчуття меланхолії, тепла чи тривоги. Це дозволяє автору вибудовувати невидиму ієрархію всередині зображення, спрямовуючи погляд від головного до другорядного [4, с. 103].

Сприйняття зображення напряму залежить від використовуваної композиції та обробки. Повільне споглядання «фокусування» сповільнює концентрування глядача на кожному об'єкті, створюючи відчуття зацікавленості та занурення. У творах переважає зорове сприйняття, а художній підхід автора стає більш емоційним, захопливим та бажаним.

Отже, авторський артбук – це відображення ефективного візуального сприйняття історії, що спирається на емоційні образи, сторітелінг та настрої. Таким чином, історія може бути розказана, може передавати чітку, потрібну атмосферу, не використовуючи при цьому жодного слова – «візуал» говорить сам за себе. В умовах сьогодення таке мистецтво не залишається без уваги, оскільки воно пропонує глядачеві новий спосіб сповільненого, усвідомленого сприйняття, перетворюючи звичайний перегляд зображень на змістовну інтелектуальну та чуттєву подорож.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бекар В. І., Мельник О. Я., Лінда С. М. Візуальна інтерпретація людських почуттів в художній мові артбуку. *Fundamental and applied research in the modern world* : Abstracts of IV international scientific and practical conference. November 18–20. Boston, 2020. P. 326–338.
2. Зіненко О. Візуальний сторітелінг як інструмент меїдаграмотності. *Критичне мислення в епоху токсичного контенту* : збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції. Київ : Центр Вільної Преси ; Академія української преси, 2020. С. 42–47.
3. Мистецтво візуального сторітелінгу в епоху цифрових технологій URL: <https://kiev-foto.info/uk/kyiv/khochut-znaty/korisne/4272-mistetstvo-vizualnogo-storitelingu-v-epokhu-tsifrovikh-tekhnologij> (дата звернення: 03.04.2025).
4. Складенко Н., Романюк О., Колосніченко М. Сторітелінг у дизайні візуальних комунікацій: методи побудови динамічного сюжету. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 54, Т. 2. С. 102–108.